

JAAR VERSLAG 2023 de Bibliotheek Veldhoven

Coverfoto: Vrijwilliger Tine Verbeek begeleidt de leesclub NT2 met deelnemers die graag lezen én Nederlands willen leren.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Jeugd en onderwijs	6
Sociaal domein	12
Programmering.....	15
Collectie en voorzieningen	20
Marketing en communicatie	22
Organisatie en samenwerking	24

Voorwoord

Het afgelopen jaar is een plezierige periode om op terug te kijken. De bibliotheek heeft de weg omhoog weer helemaal gevonden. We hebben de coronacrisis definitief achter ons gelaten en kunnen weer de toegankelijke en actieve, inspirerende bibliotheek zijn die we willen zijn. De bezoekers weten ons ook weer te vinden, we zien een toename van bezoekers én leden. En niet alleen komen de bezoekers, ze waarderen ook hetgeen wij te bieden hebben. Dit is ook van toepassing voor onze samenwerkingspartners en afnemers, zoals het onderwijs. U leest er meer over in dit jaarverslag.

In deze positieve ontwikkeling staan we niet alleen; we zijn onderdeel van een landelijk bibliotheeknetwerk wat erkend en ge(her)waardeerd wordt. Na een aantal jaren van transitie en hernieuwing is de bibliotheek terug van weggeweest en wordt het belang van ons werk gezien. Verschillende media hebben daar in 2023 aandacht aan besteed, het hoogtepunt was toch de Troonrede van Koning Willem-Alexander: "Ook wil het kabinet de openbare bibliotheek op zoveel mogelijk plaatsen terugbrengen, als plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar ontmoeten."

Dat de bieb onmisbaar is wisten wij natuurlijk allang, dat er ook in de troonrede én bij het Kabinet aandacht was voor het belang van bibliotheken is veelzeggend. Lerende pubers, nieuwkomers die de Nederlandse taal willen leren, mensen die moeite hebben met lezen en schrijven, het aanmaken van een DigiD of het begrijpen van een overheidsformulier: ze kunnen allemaal terecht in de bieb. Als gastvrije en laagdrempelige plek ontvangen wij iedereen graag en op een persoonlijke manier.

Dat kunnen en willen we niet alleen doen, samenwerking met partners is een van de sleutels tot succes. De belangrijkste partner is de gemeente Veldhoven, waarmee de bibliotheek afgelopen jaar een belangrijk proces heeft doorlopen, samen met Bureau Berenschot. Berenschot heeft een visie op een toekomstbestendige bibliotheek voor Veldhoven ontwikkeld. Onderdeel van die visie is het advies om de Bibliotheek Veldhoven door te ontwikkelen tot een Kennisknooppunt met culturele elementen. Deze visie is inmiddels unaniem omarmd door de gemeenteraad van Veldhoven. Daarmee ligt er een heel mooi en uitdagend toekomstperspectief voor de Bibliotheek Veldhoven.

Een eigentijdse bibliotheek, robuust, volwaardig en Veldhoven waardig.

Dat gunnen wij alle huidige en toekomstige Veldhovenaren! Zodat ze een uitnodigende en fijne plek hebben om zich te ontwikkelen, om kennis te delen, elkaar te ontmoeten en zo zichzelf en elkaar te verrijken.

Daarmee kijk ik niet alleen terug op 2023, maar vooral vooruit. Want daar ligt de toekomst en de kans voor iedereen om mee te doen.

Dorine Prinsen
*Directeur/bestuurder
de Bibliotheek Veldhoven*

Jeugd en onderwijs

Het verhogen van de taal-, lees-, informatie- en mediavaardigheden van kinderen en jongeren in Veldhoven is één van de primaire doelstellingen van de Bibliotheek Veldhoven. Om deze te bereiken ondersteunt en werkt de bibliotheek samen met de voorschoolse instellingen en het primair en voortgezet onderwijs. Het team Jeugd en onderwijs van de bibliotheek bestaat uit vijf lees- en mediaconsulenten en hun teamleider. Zij volgen waar mogelijk de landelijke doorgaande programmalijnen van Kunst van Lezen: [BoekStart voor baby's](#), [BoekStart in de Kinderopvang](#) en [de Bibliotheek op school po](#) (primair onderwijs) en vo (voortgezet onderwijs).

Van Alle Talen Thuis

In 2023 is de Bibliotheek Veldhoven gestart met Van Alle Talen Thuis, een programma dat kinderen tussen 0 en 12 jaar de kans biedt om op school en op de kinderopvang boeken in hun thuistalen te ontdekken en te omarmen.

Een kind dat boeken ontdekt in de thuistaal heeft namelijk meer begrip van een eigen identiteit en voelt zich veiliger in een leeromgeving dan wanneer alleen Nederlands gesproken wordt. Daarnaast versterkt het lezen in de thuistaal de ontwikkeling van het Nederlands.

De Brainportregio wordt diverser door de grote instroom aan internationals. Onderzoek laat zien dat een groot deel van deze internationale kinderen doorverwezen wordt naar speciaal onderwijs. Ook blijkt dat de leesvaardigheid en woordenschat afnemen van alle kinderen. Het is daarom tijd om de taalontwikkeling van alle kinderen te stimuleren.

In het programma Van Alle Talen Thuis werken de komende drie jaar vijf bibliotheken uit de Brainportregio (Bibliotheek Dommeldal, De Kempen, Eindhoven, Helmond-Peel en Veldhoven) samen met Hogeschool de Kempen, Summa College en ASML om dit doel een impuls te geven.

Per locatie worden drie leerkrachten, twee pedagogisch medewerkers en één lees- en mediaconsulent getraind op het gebied van meertaligheid. De professionals blijven daarna zichzelf en elkaar ontwikkelen en inspireren door deelname aan een lerend netwerk. Ook wordt een meertalige boekencollectie toegevoegd aan de huidige collecties van school- en kinderopvangbibliotheken.

Zowel voor internationale als lokale kinderen biedt de aanwezigheid van internationals op scholen en kinderopvang de kans om meertaligheid te omarmen en te leren over verschillende talen en culturen. Van Alle Talen Thuis biedt zo een positieve aanpak van taalontwikkeling en diversiteit, waarin alle kinderen tot bloei kunnen komen.

Voor Veldhoven betekent dit dat in het eerste jaar leerkrachten van basisscholen De Brembocht (2 locaties) en Dick Bruna (4 locaties) getraind worden, samen met twee lees- en mediaconsulenten van de bibliotheek. Ook worden alle locaties van deze scholen voorzien van een meertalige collectie.

Taal & Tablets

De Koninklijke Bibliotheek (KB) stelde in 2021 stimuleringsgelden beschikbaar binnen de regeling 'Kwaliteitsimpuls Laagtaalvaardige ouders'. Vanwege het toenemende aantal anderstalige inwoners in Veldhoven werd vanuit het onderwijs steeds vaker een beroep gedaan op de bibliotheek voor ondersteuning op het gebied van meertaligheid.

De lees- en mediaconsulenten van de Bibliotheek Veldhoven konden dankzij de stimuleringsgelden aan de slag om hun expertise op dit gebied te vergroten en de dienstverlening uit te breiden. In samenwerking met basisschool Dick Bruna gingen zij in 2023 van start met een pilot van het project Taal & Tablets.

Om mee te kunnen doen in de maatschappij is een goede taalbeheersing nodig. Taal & Tablets ondersteunt laagtaalvaardige ouders in de taalopvoeding van hun kinderen. Het project bestaat uit vijf bijeenkomsten op de school en één in de bibliotheek, waarbij ouders en kinderen werkten aan een thema rondom taal en boeken. De bijeenkomsten werden begeleid door een lees- en mediaconsulent, leerkracht en tolk. Elk gezin kreeg tijdens het project prentenboeken en een tablet te leen met educatieve apps.

De pilot loopt nog door tot en met maart 2024. Vijf gezinnen zijn gestart met het project. De eerste ervaringen zijn erg positief. De bijeenkomsten blijken een veilige haven te zijn, waarin deelnemers hun ervaringen met taal en boeken kunnen uitwisselen. Maar ook een plek waar zij hun persoonlijke levenservaringen kunnen delen. Het is een leerzaam project waarin school en de bibliotheek veel leren over interculturele communicatie.

BoekStart

Samen een boekje lezen versterkt de band tussen ouders en baby's. Kinderen die als baby zijn voorgelezen, zijn later beter in taal, presteren daardoor beter gedurende hun schooltijd en daarna in hun (maatschappelijke) carrière. Vroeg beginnen met voorlezen is dus van belang en dit is dan ook het doel van [BoekStart voor baby's](#), een landelijk programma dat ook in Veldhoven wordt uitgevoerd. De bibliotheek, de gemeente en het consultatiebureau werken hierin samen. Onderdeel van het programma is het BoekStart-koffertje met babyboekjes dat ouders samen met een gratis bibliotheekpas voor hun kind aangeboden krijgen. In 2023 werden via BoekStart 148 baby's lid van de Bibliotheek Veldhoven.

VoorleesExpress

In september 2019 zijn de Bibliotheek Veldhoven en Cordaad Welzijn de [VoorleesExpress Veldhoven](#) gestart. De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen van 2 tot 8 jaar met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Het doel is om de taalomgeving thuis te verrijken en de taalvaardigheid te stimuleren door leesplezier. Getrainde voorlezers lezen 20 weken lang iedere week bij het gezin thuis voor. Ouders maken een belangrijk deel uit van het project. Zij worden ondersteund door de vrijwilliger om het voorlezen een blijvende plek in het gezin te geven. Halverwege het traject bezoekt het gezin met de voorlezer de bibliotheek.

De VoorleesExpress Veldhoven werkt samen met toeleiders om zoveel mogelijk gezinnen te bereiken waarvan één of meerdere kinderen te maken hebben met een taalachterstand. Het netwerk bestaat uit 12 basisscholen, 10 kinderopvanglocaties, 2 logopediepraktijken en het consultatiebureau.

In 2023 was het streven om 50 gezinnen te bereiken en dit is gelukt: in totaal zijn er 53 trajecten gestart.

REACTIES VAN DEELNEMENDE OUDERS:

"DE VRIJWILLIGER WAS MEER DAN GOED! WE WAREN ZO BLIJ OM MET HAAR AF TE SPREKEN. ZE WAS ERG SPEELS EN DEED MOEITE VOOR MIJN ZON. HIJ VOND HET HEERLIJK OM TIJD MET HAAR DOOR TE BRENGEN."

"DE VRIJWILLIGER WAS ERG LIEF, AARDIG EN DUIDELIJK. ELKE WEEK WAS ZE GOED VOORBEREID EN TIJDENS DE LESSEN LAS ZE NIET ALLEEN VOOR, MAAR TEKENDE, ZONG EN DANSTE SAMEN MET MIJN DOCHTER. ZE WIST WAT MIJN DOCHTER NODIG HAD EN WIST ALTIJD HAAR AANDACHT TE PAKKEN. IK BEN ERG DANKBAAR VOOR DE GOEDE RELATIE EN HOOP DAT WE DIE KUNNEN BEHOUDEN!"

"DE VRIJWILLIGER WAS ERG BETROKKEN BIJ HET PROCES EN ALTIJD POSITIEF EN OPEN OVER VRAGEN EN IDEEËN VAN MIJN ZON. ZE HEBBEN EEN ERG GOEDE CONNECTIE OPGEBOUWD EN COMMUNICEERDEN HEEL MAKKELIJK."

Vrijwilligers zijn een belangrijke factor voor de VoorleesExpress Veldhoven. In 2023 zijn 15 nieuwe vrijwilligers getraind waardoor het bestand bestaat uit 39 vrijwilligers. Zij volgden een training rondom de VoorleesExpress en interactief voorlezen en kregen wekelijks een training via de app van de VoorleesExpress. Daarnaast konden zij op diverse momenten ervaringen en tips met elkaar uitwisselen.

Dankzij middelen van de Rabo(bank) ClubSupport campagne werden in 2023 spel- en leermaterialen aangeschaft die de voorlezers met veel plezier inzetten tijdens hun sessies. Hierdoor worden de voorleesbezoeken voor zowel de vrijwilligers en de gezinnen nóg interactiever en leuker. Daarnaast zorgt ASML Foundation sinds 2020 tot en met 2023 voor financiële ondersteuning van het project.

Na afronding van de trajecten gaven toeliders en ouders aan dat kinderen meer zelfvertrouwen hebben, meer plezier in het voorlezen en dat de kinderen meer zijn gaan praten. Daarnaast geeft driekwart van de vrijwilligers aan dat zij verwachten dat ouders dankzij deelname aan de VoorleesExpress een stimulerende taalomgeving kunnen bieden aan hun kind.

Primair onderwijs

Met [de Bibliotheek op school po](#) (primair onderwijs) werken basisschool en bibliotheek structureel samen aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen. De Bibliotheek op school-samenwerking met De Brembocht, Dick Bruna en Zuiderbos is in 2023 voortgezet. De scholen De Verrekijker en EigenWijs zijn in 2023 gestart met de Bibliotheek op school. Inmiddels is op zes basisscholen in Veldhoven een Bibliotheek op school-samenwerking.

Alle scholen hebben opnieuw deelgenomen aan de monitor van de Bibliotheek op school, een instrument dat onder meer de leesmotivatie van de leerlingen in kaart brengt. In 2023 blijkt vanuit de monitor dat de leesmotivatie is toegenomen t.o.v. vorig jaar. Ruim 77% van de leerlingen vindt het leuk of erg leuk om een boek te lezen. Ook het percentage van de leerkrachten dat een boek leest is toegenomen. Naast de Bibliotheek op school-samenwerking met bovengenoemde scholen verzorgden de lees- en mediaconsulenten van de bibliotheek ook [diensten, activiteiten en producten](#) voor alle andere basisscholen.

Uit de evaluaties blijkt dat de dienstverlening van de bibliotheek goed wordt ontvangen.

REACTIES VAN DOCENTEN:

“HOE MAAK JE JONGEREN ENTHOUSIAST VOOR BOEKEN? DOOR ZE KENNIS TE LATEN MAKEN MET GEWELDIGE SCHRIJVERS! VANMORGEN LUISTERDEN ONZE LEERLINGEN IN THEATER DE SCHALM ADEMLOOS NAAR MAREN STOFFELS. EÉN VAN HEN, MAARTJE, WAS EXTRA BLIJ WANT ZIJ WON EEN GESIGNEERD EXEMPLAAR VAN MARENS BOEK ‘ESCAPE ROOM’!”

Activiteiten buiten schoolverband

In de programmering van jeugdactiviteiten werd zoveel mogelijk aangesloten bij de landelijke campagnes zoals de Nationale Voorleesdagen, de Media Ukkie Dagen, de Kinderboekenweek en de Week van de Mediawijsheid.

Daarnaast werkte de bibliotheek in samenwerking met Brede School Veldhoven en de gemeente Veldhoven mee aan de Veldhovense schooldag van de duurzaamheid en het project Wereldse woorden. In het project Wereldse woorden gingen leerlingen onder begeleiding van een stadsdichter creatief aan de slag met taal en ze werden klaargestoomd om als rapper of dichter een voordracht te geven tijdens CityFest. De in 2022 opgerichte jeugdboekenclub, een initiatief van de Veldhovense Sammer Musa, werd in 2023 voortgezet. Onder begeleiding van een leesconsulent ontmoetten de jongeren elkaar om de paar weken in de Bibliotheek Veldhoven om te praten over boeken en leestips uit te wisselen.

Voortgezet onderwijs

[De Bibliotheek op school](#)-samenwerking met het voortgezet speciaal onderwijs Zuiderbos en Prins Willem-Alexanderschool werd in 2023 voortgezet. Ook werd samengewerkt met het Sondervick College. Van alle middelbare scholen kwamen leerlingen in de bibliotheek op bezoek om wegwijz gemaakt te worden, boeken uit te zoeken en om boekentips uit te wisselen. Verder bestond [de dienstverlening](#) onder meer uit boekproeverijen voor zowel leerlingen als docenten, het leveren van themacollecties en projecten, lessen mediawijsheid en schrijversbezoeken. In de Boekenweek van Jongeren werd in samenwerking met theater de Schalm een schrijversbezoek geregeld met Maren Stoffels voor ruim 80 leerlingen van het Sondervick College.

Abonnementen en collecties

Net als voorgaande jaren heeft de bibliotheek de voorschoolse instellingen en het onderwijs ondersteund met project- en themacollecties. Ook zijn er wisselcollecties samengesteld voor het onderwijs. Deze collecties worden voor een langere periode uitgeleend en gebruikt als aanvulling op de schoolbibliotheekcollecties. Met de collecties draagt de Bibliotheek Veldhoven bij aan het leesplezier en daarmee de leesvaardigheid van leerlingen. In 2023 zijn in totaal 122 collecties samengesteld (t.o.v. 94 collecties in 2022).

ENKELE REACTIES VAN LEERKRACHTEN:

“TIJDENS DE CAMPAGNE NEDERLAND LEEST JUNIOR KWAM DE LEESCONSULENT SAMEN MET IEMAND VAN HET ERFGOEDHUIS IN ONZE KLAS. DE KINDEREN WERDEN NIEUWSGIERIG NAAR DE GESCHIEDENIS IN ONZE REGIO. ER WAS RUIJTE VOOR EIGEN INBRENG EN VRAGEN EN DE KINDEREN WERDEN GEPRIKKELD OM HET VERHAAL TE GAAN LEZEN.”

“DE INTERNETZOEKTOCHT WEBSEARCH VOOR MIJN GROEP 4 WAS EEN HELE LEUKE ACTIVITEIT. KINDEREN WAREN ZELF AAN HET WERK EN AAN HET ONTDEKKEN. ZE WAREN ERG BETROKKEN EN ENTHOUSIAST.”

“HET VOORLEESBEZOEK HAD LANGER GEMOGEN! HET ZEGT EIGENLIJK AL GENOEG DAT DE TIJD ZO SNEL GING.”

“IN HET UURTJE DAT WE OP SCHRIJVERSBEZOEK WAREN HEEFT JOZUA DOUGLAS ONS MEEGENOMEN IN HET SCHRIJVERSVAK EN ZIJN ERVARINGEN. DE KINDEREN EN IKZELF HEBBEN GENOTEN EN WEER EEN HOOP GELEERD.”

Sociaal domein

De Bibliotheek Veldhoven draagt eraan bij dat inwoners van Veldhoven zich een leven lang kunnen blijven ontwikkelen, zelfredzaam zijn en actief mee kunnen doen in de samenleving. Vanuit de afdeling Sociaal domein biedt de bibliotheek samen met andere organisaties en zelfstandig ondernemers activiteiten en diensten aan op het gebied van basisvaardigheden (taal, rekenen en omgaan met digitale media), de digitale overheid, gezondheid en welzijn en werk en inkomen.

Basisvaardigheden

Lezen, schrijven en omgaan met digitale media zijn essentiële vaardigheden om mee te kunnen doen in de informatiemaatschappij van deze tijd. In [DigiTaalhuis Veldhoven](#) werkt de Bibliotheek met de Gemeente Veldhoven, Cordaad Welzijn, Seniorweb Veldhoven, stichting EVA (Educatie Voor Anderstaligen), Taalkracht en stichting Lezen & Schrijven samen om de taalvaardigheid en digitale vaardigheden van Veldhovenaren te versterken.

Het Taalcafé en de Leesclubs NT2 zijn activiteiten van het DigiTaalhuis voor mensen die de Nederlandse taal (beter) willen beheersen. Hiernaast biedt het DigiTaalhuis 1-op-1 taalcoaching door Taalmaatjes aan, zowel voor anderstalige inwoners van Veldhoven die Nederlands willen leren als voor volwassen Veldhovenaren die moeite hebben met lezen en schrijven. Mensen die handiger en zelfstandiger willen worden met de computer, de smartphone en het internet zijn welkom bij de cursussen Klik & Tik en Handig met je smartphone. In 2023 ging de digitale vaardigheidstraining Veilig op het internet van start, waarin deelnemers kennis maken met de 7 Gouden Regels voor veilig internetten. Ook nieuw is de workshop Handig omgaan met het patiëntenportaal van de huisarts die antwoord geeft op vragen als: hoe kan ik mijn medisch dossier inzien? Hoe maak ik een afspraak bij de huisarts? Hoe kan ik zelf herhaalmedicatie bestellen?

In 2023 vierde het DigiTaalhuis het vijfjarig bestaan. In het Veldhovens Weekblad verscheen een serie interviews, waarin deelnemers over hun ervaringen met het DigiTaalhuis vertelden. Rode draad in de verhalen: je leert er veel, de sfeer is fijn en uit de ontmoetingen met andere deelnemers kunnen zelfs vriendschappen ontstaan.

In 2023 trad het DigiTaalhuis ook twee maal naar buiten met de campagne 'Wie help jij op weg?'. Een team van vrijwilligers en vertegenwoordigers uit de lokale politiek ging in april en september in het Citycentrum met Veldhovenaren in gesprek om aandacht te vragen voor digibetisme en laaggeletterdheid.

Digitale overheid

In Nederland zijn maar liefst vier miljoen mensen laag digitaal vaardig. Zij vinden het moeilijk om overheidszaken online te regelen. In deze tijd is een loket waar je langs kunt gaan niet vanzelfsprekend, daarom hebben bibliotheken een [Informatiepunt Digitale Overheid \(IDO\)](#) waar gratis hulp wordt geboden als het gaat om DigiD, belastingen, toeslagen, rijbewijzen, studiefinanciering, werk of uitkeringen. In het informatiepunt van de Bibliotheek Veldhoven kunnen mensen ook terecht met vragen over de digitale patiëntenomgeving van hun huisarts of het Máxima Medisch Centrum. De bibliotheek werkt samen met meerdere Veldhovense huisartsenpraktijken, die patiënten actief doorverwijzen naar het IDO en de workshops van het DigiTaalhuis over digitale zorg.

Gezondheid en welzijn

Op het gebied van gezondheid en welzijn is de bibliotheek een partner in het Veldhovense netwerk. Ze werkt onder meer samen met SWOVE (Stichting Welzijn Ouderen Veldhoven) om in Veldhoven de kennis over dementie te vergroten, onder meer door middel van een ontmoetingsplek in de bibliotheek voor iedereen die te maken heeft met dementie of daar vragen over heeft. Rond Wereld Alzheimer Dag verzorgden de bibliotheek en SWOVE met Erfgoedhuis Veldhoven een herinneringswandeling door het centrum van Veldhoven, waar mensen met beginnende dementie en mantelzorgers aan meededen. Hiernaast organiseerden de bibliotheek, SWOVE en het Máxima Medisch Centrum twee druk bezochte bijeenkomsten over de ziekte van Parkinson. Tijdens het evenement Veldhoven Gezond bood de bibliotheek in samenwerking met Samen Verder, Cordaad Welzijn, GGzE en Lumens zes gratis workshops aan onder de titel 'Positief Gezond: Zelf aan de slag met het vergroten van jouw welzijn'.

Bibliotheekleden die door een handicap, ziekte of ouderdom aan huis gebonden zijn kunnen gebruik maken van de service 'Bibliotheek aan huis'. Vrijwilligers zorgen ervoor dat de gewenste materialen bij hen thuisbezorgd worden.

Programmering

Werk en inkomen

Wat vind ik belangrijk in mijn werk? Hoe vind ik een baan die bij me past? Hoe haal ik meer energie uit mijn werk? In de bibliotheek krijgen geïnteresseerden elke maand en tijdens de nationale 'Week van de Loopbaan' [gratis advies van loopbaanprofessionals](#) uit Veldhoven. Aanvullend op deze activiteiten bieden de adviseurs regelmatig gratis workshops aan, zoals 'Netwerken', 'Stressvrij solliciteren' en 'Werk vinden met ChatGPT'.

Vrijwilligers van Bureau Sociaal Raadsliden Veldhoven, KBO (Katholieke Bond van Ouderen) en PVGE (Philips Vereniging van Gepensioneerden Eindhoven en omgeving) verzorgden in 2023 voor de zevende keer Belastingcafé Veldhoven in de bibliotheek. Dit gaf inwoners van Veldhoven de kans om gratis hulp te krijgen bij hun aangifte

inkomstenbelasting. Alle klanten gaven aan (zeer) tevreden te zijn over de ondersteuning en de geboden faciliteiten.

Meedoen

Sinds 2015 heeft de Gemeente Veldhoven de Meedoen-voorziening, een regeling voor mensen met een minimuminkomen voor bijvoorbeeld een bijdrage aan een bibliotheekpasje. In 2023 hebben 53 mensen via de Meedoen-regeling een bibliotheekabonnement afgesloten.

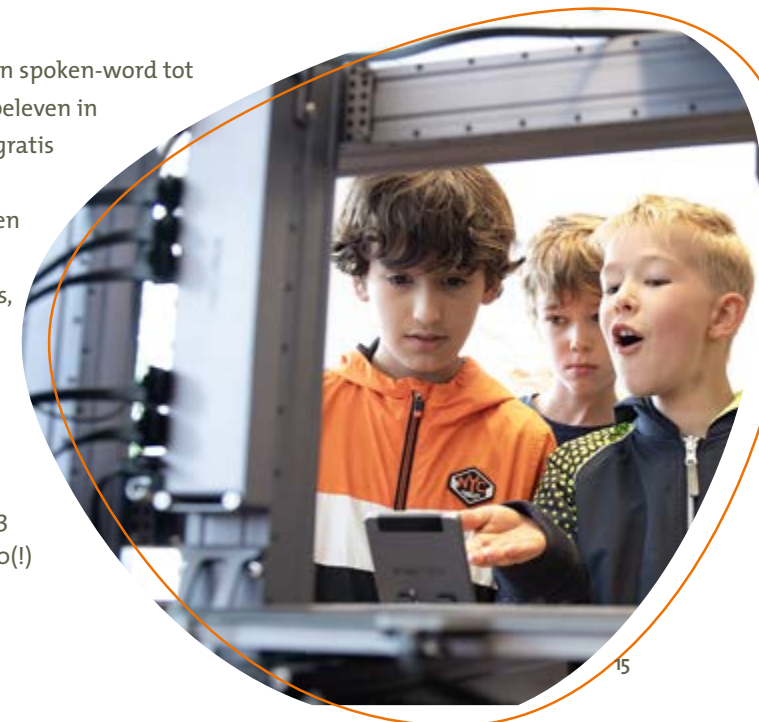
De Bibliotheek Veldhoven is een [actief programmerende bibliotheek](#), met elke week meerdere activiteiten. Van kindercolleges tot computerspreekuren en van literaire cafés tot voorleesmiddagen: de bibliotheek biedt voor elk wat wils.

Als netwerkorganisatie staat de bibliotheek midden in het hart van Veldhoven. De meeste activiteiten komen in samenwerking met andere bedrijven en organisaties tot stand, zoals het Erfgoedhuis Veldhoven, Cordaad Welzijn, Brede School Veldhoven, Bruna Veldhoven en Theater De Schalm. Ook wordt in de programmering ingespeeld op de wensen en behoeftes van de bezoekers en leden van de Bibliotheek Veldhoven en actuele maatschappelijke thema's.

Voor lezingen, presentaties, workshops en andere activiteiten zijn in 2023 twee nieuwe digiborden, geluidsversterking met draadloze en handmicrofoons en sfeerlampen aangeschaft waardoor de activiteiten een professionelere uitstraling krijgen.

CityFest

Van rap tot singer-songwriter en van spoken-word tot gitaarmuziek: het was allemaal te beleven in de bibliotheek tijdens CityFest, het gratis toegankelijke festival in het laatste weekend van september. Kinderen en volwassenen konden onder meer aanschuiven bij muzikale optredens, technische doe-activiteiten (georganiseerd in samenwerking met ASML), voorstellingen voor peuters en kleuters, het grimeren en de scoutingactiviteiten. In totaal mocht de bibliotheek op zaterdag 23 en zondag 24 september ruim 4.000(!) bezoekers verwelkomen.

“VEEL OPGESTOKEN.
ÉCHT EEN EYEOPENER. ER
KWAMEN VEEL DINGEN AAN
BOD DIE WIJ HERKENDEN.”

- REACTIE BEZOEKER
LEZING OVER ADHD BIJ
VOLWASSENEN. -

“VANMORGEN HAD IK EEN
AFSPRAAK BIJ DE BIBLIOTHEEK VELDHOVEN.
TROTS KAN IK VERTELLEN DAT WE EEN
SAMENWERKING GESTART ZIJN. WAT BEN IK HIER
BLIJ MEE. IK KRIJG ER ONGELOOFLIJK VEEL ENERGIE
VAN EN VIND HET FIJN DE VERBINDING MET
ANDEREN OP TE ZOEKEN. IK MAG EEN LEZING
GEVEN OVER VEERKRACHT NA TEGENSLAG
IN HET LEVEN.”

- KENNISMAKER LINDA VAN WETTEN. -

“EEN VOORBEELD HOE
HET VOOR MENSEN ZELF IS, DE
MOGELIJKHEDEN EN WAT KAN. HET
WAS ZEER INNOVEREND. IK HEB
GELEERD POSITIEF TE BLIJVEN.”

- REACTIE BEZOEKER LEZING OVER
DE ZIEKTE ALS. -

“IK WEET NU HOE HET
LEVEN VAN ONS KIND ERUIT
ZIET DOOR HÁÁR OGEN.”

- REACTIE BEZOEKER LEZING
OVER KINDEREN MET EEN
ONTWIKKELINGSVOORSPRONG. -

KennisMakers

Kennis zit niet alleen in boeken, maar ook in mensen. Vanuit onze maatschappelijke opgave ‘Leven lang ontwikkelen’ biedt de bibliotheek onder het kopje [KennisMakers](#) een podium aan iedereen die zijn of haar passie, interesse of kennis over een onderwerp wil delen met anderen. In 2023 waren er gemiddeld twee KennisMakers-activiteiten per maand.

Met twee avonden van elk 70 en 60 bezoekers was de lezing ‘Vertrouwen op je eigen veerkracht’ door Linda van Wetten de best bezochte KennisMakers-activiteit in 2023. Ook de lezingen over ademhalingstechniek (50 bezoekers) en Herenboeren (40 bezoekers) werden goed bezocht en beoordeeld.

“WAS HEEL LEUK OM
MARCEL VAN ROOSMALEN TE
ONTMOETEN, ENORM CYNISCHE
MAN MAAR HEEL GRAPPIG. EEN
SOORT SIMON CARMIGGELT.”

Literair Café Veldhoven

De Bibliotheek Veldhoven, Museum 't Oude Slot en Bruna Veldhoven organiseren sinds 2018 [Literair Café Veldhoven](#). Vanaf 2021 is ook Theater de Schalm een structurele samenwerkingspartner geworden. Het Lira Fonds zorgt voor een financiële bijdrage. In 2023 waren Marcel van Roosmalen (102 bezoekers) en Francis van Broekhuizen (185 bezoekers, uitverkocht) te gast. Mark van der Linden zorgde voor de presentatie en het interview.

“HET WAS, ZOALS ALTIJD BIJ
HET LITERAIR CAFÉ, WEER EEN HEEL
GESLAAGDE MIDDAG. FRANCIS WAS EEN
GEWELDIGE GAST EN MARK ZORGDE
WEER VOOR EEN HEEL GEZELLIGE SFEER.
HIJ IS EEN PRIMA INTERVIEWER.
IK VERHEUG ME NU AL OP DE
VOLGENDE VOORSTELLING.”

Pizzasessie

De Pizzasessie was een bijeenkomst in de Bibliotheek Veldhoven voor jongeren tussen 15 en 25 jaar die het leuk vinden om mee te denken en mee te praten over de toekomst van de bibliotheek. Onder leiding van de architecte Marloes Menting en onder het genot van verse pizza's ontwierpen de 15 deelnemers hun ideale bibliotheek.

Samengevat bleek dat de jongeren vooral behoefte hebben aan aparte ruimtes met verschillende functies: rust/relax, studeren/werken, elkaar ontmoeten en overleggen (bijvoorbeeld een gezellig biebcafé met koffiecorner). Voor de programmering werden activiteiten rondom gamen, virtual reality en een Techlab genoemd. Ook belangrijk voor jongeren zijn goede faciliteiten om te printen, kopiëren, scannen en te werken achter pc/laptop.

De sessie was een activiteit vanuit het project ‘Bouwen aan de Bibliotheek van de Toekomst’. Hierin werken acht bibliotheken in de Brainport regio samen met jongeren tussen 15 en 25 jaar om de bibliotheek van de toekomst te ontwerpen. Uit de sessie zijn bruikbare ideeën gekomen die als input worden meegenomen in het nieuwe beleidsplan van de Bibliotheek Veldhoven, dat in 2024 zal verschijnen.

Red je kerstpakket

In december werkte de bibliotheek mee aan een actie van de Voedselbank. In Veldhoven wonen 155 gezinnen onder de armoedegrens. Met de actie ‘Red je kerstpakket’ kregen deze gezinnen een leuk extraatje voor de feestdagen. Veldhovenaren konden in de bibliotheek (een deel van) hun kerstpakket doneren aan de Voedselbank. Verder werkte de bibliotheek mee aan de promotie van de actie en bood ruimte aan de Voedselbank om spullen te sorteren en in te pakken.

Spraak- en taalontwikkeling

De maandelijkse voorleesochtend 'Boekjes & Babbels' voor 1,5- tot 4-jarigen en de tweemaandelijkse baby-ochtend voor 0- tot 1,5-jarigen is een vaste waarde voor veel (groot-) ouders en kinderen. Hierin wordt samengewerkt met het consultatiebureau in Veldhoven en er worden regelmatig gasten uitgenodigd voor leuke en leerzame activiteiten, zoals de tandarts, een muziekdocent en een docent babygebaren.

De bijeenkomsten voor jonge kinderen waren in 2023 een groot succes, vrijwel alle ochtenden waren volgeboekt en werden positief gewaardeerd door de bezoekers.

In 2023 werd de jaarlijkse, landelijke BoekStartdag voor baby's uitgebreid gevierd. Ruim 50 ouders en kinderen genoten in de bibliotheek van een interactief voorleesfeestje.

Ook de maandelijkse voorleesmiddagen voor kinderen van 4 tot 6 jaar op woensdag werden goed bezocht. De voorleesmiddagen rond de thema's Halloween, Sinterklaas en bekende boekfiguren zoals Kikker waren erg populair. Verder konden kinderen ook kennis maken met een Veldhovense kinderboekenschrijver, kindercoach, de brandweer en de dierenambulance.

Samen met de anderstalige communities zijn er maandelijkse voorleesactiviteiten voor anderstaligen in maar liefst vijf verschillende talen naast het Nederlands (Chinees, Italiaans, Portugees, Spaans en Turks). Ook is er elke maand een Café Español en een Café Français voor mensen die hun Spaanse of Franse spreekvaardigheid willen verbeteren.

Veldhoven Gezond

Tijdens de jaarlijkse campagne Veldhoven Gezond stond Veldhoven ook in 2023 vier weken lang in het teken van gezondheid, positiviteit en beweging. Lokale verenigingen, bedrijven en organisaties organiseerden workshops, lezingen en proeflessen. Ook de bibliotheek deed mee. KennisMaker Vera Berger gaf de workshop 'Hoe zit jij in je energie' en KennisMaker Ilse de Swart vertelde over de preventie van stress en burn-out.

Veldhoven in Beeld

Onder de naam 'Veldhoven in Beeld' presenteert de Bibliotheek Veldhoven elke vier maanden een nieuw thema op de Veldhoven in Beeld-tafel. Dit is een groot, interactief aanraakscherm, ook wel 'multitouchtable' genoemd, dat door het comité Veldhoven 100 aan de Bibliotheek Veldhoven is geschonken ter ere van het eeuwfeest van de gemeente. De tafel bevat historische foto's en filmpjes van en bijbehorende informatie over Veldhoven.

Voor de samenstelling en inhoud werken de medewerkers van de bibliotheek samen met medewerkers en vrijwilligers van Museum 't Oude Slot en Erfgoedhuis Veldhoven. In het museum is eenzelfde soort scherm te vinden, waardoor de presentaties uitgewisseld kunnen worden. Ook andere lokale organisaties, bedrijven en verenigingen zijn betrokken bij de samenstelling van de wisselende thema's. Bibliotheekbezoekers krijgen zo een mooi beeld van de geschiedenis, het heden en de toekomst van Veldhoven.

In 2023 maakten bibliotheekbezoekers via Veldhoven in Beeld kennis met het Veldhovense carnaval (januari t/m april), het Veldhovense onderwijs in de vorige eeuw (mei t/m augustus) en de Veldhovense toneelvereniging Marvilde (september t/m december).

Wetenschap en techniek

Veldhovense kinderen konden in 2023 in de bibliotheek deelnemen aan diverse activiteiten rondom wetenschap en techniek. De Technic Summer School-middagen in de zomervakantie met workshops over programmeren en robotica waren allemaal uitverkocht. Ook de Mad Science-middagen met scheikundige proefjes waren binnen mum van tijd volgeboekt. Andere hits waren het LEGO college, de Kindercolleges, de DJ workshops, de tekenworkshops en de schaakmiddagen.

Collectie en voorzieningen

Leden en bezoekers

De Bibliotheek Veldhoven bedient de 46.471 inwoners van de gemeente Veldhoven. Met 12.087 leden bedroeg het ledenaantal 26% van de Veldhovense bevolking. Het aantal leden zit duidelijk in de lift: in 2022 +920, in 2023 +500. De stijging van het aantal leden is vooral merkbaar in de groep leden van 13 t/m 18 jaar. Dit heeft ook een duidelijke reden: per 1 juli 2022 werd het lidmaatschap van de Bibliotheek Veldhoven voor iedereen tot 18 jaar gratis. Voorheen betaalden jongeren van 13 tot 18 jaar nog een bijdrage voor het (Basis)lidmaatschap. De afschaffing was een landelijke maatregel van het ministerie van OC&W. Het aantal leden van 13 tot 18 jaar steeg na deze maatregel aanzienlijk: van 600 jongeren in 2021 naar 1.400 in 2022 en verder naar ruim 2.000 jongerenleden in 2023. Het aantal bibliotheekbezoekers zit ook in de lift: 155.000 bezoekers in 2023 t.o.v. 138.000 in 2022.

Collectie

De Bibliotheek Veldhoven had eind 2023 in totaal ruim 75.000 fysieke exemplaren van diverse materialen (boeken, tijdschriften, bladmuziek etc.) in haar collectie. De collectie werd in 2023 aangevuld met 7.823 nieuwe materialen en 11.435 materialen werden afgeschreven. Het totaal aantal uitleningen (incl. verlengingen) van de fysieke collectie bedroeg ruim 338.000, dit is vergelijkbaar met het jaar ervoor.

Front office

In 2023 vonden diverse verbeteringen plaats aan de voorzieningen in de front office. Bij diverse werkplekken werden stopcontacten toegevoegd en er kwam een mogelijkheid om vanaf een eigen apparaat draadloos te printen. Het aantal catalogus pc's werd uitgebreid en beter verdeeld over de ruimte.

E-books en luisterboeken

Bibliotheekleden kunnen e-books en luisterboeken lenen via [de online Bibliotheek](#). Ruim 2.000 leden van de Bibliotheek Veldhoven maakten in 2023 gebruik van deze service (+14% t.o.v. 2022), zij leenden ruim 21.000 e-books.

E-BOOKS EN LUISTER-BOEKEN IN 2023

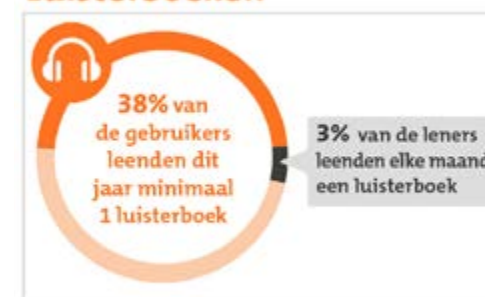
In deze infographic staan de belangrijkste cijfers over het gebruik van e-books en luisterboeken in 2023 voor de Bibliotheek Veldhoven.

de Bibliotheek
online

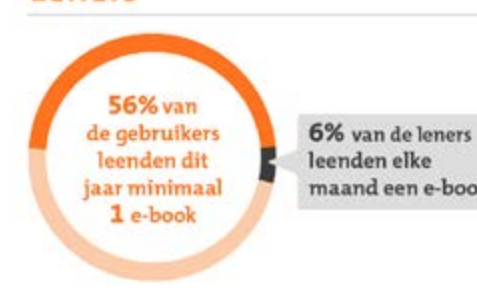
Op 31 december waren er **2087** accounts.

Luisterboeken

797 mensen leenden minimaal 1 luisterboek

Leners

1167 mensen leenden minimaal 1 e-book.

Hoe werden de e-books gelezen?

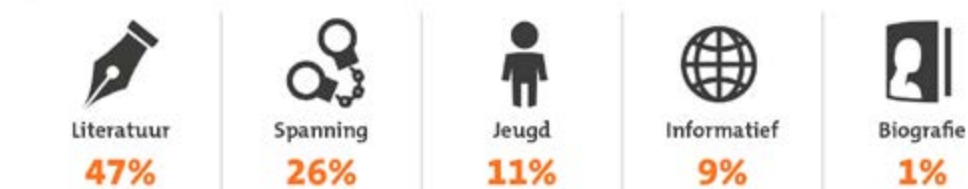

Uitleningen

Er werden in 2023 gemiddeld **1740** e-books per maand uitgeleend.

Top 5 uitleningen e-books per genre

Marketing en communicatie

Online en offline kanalen

De producten, diensten en activiteiten van de Bibliotheek Veldhoven worden via diverse kanalen en middelen kenbaar gemaakt aan de doelgroepen, zowel offline als online. De website www.bibliotheekveldhoven.nl werd in 2023 ruim 40.000 keer bekeken door 21.000 unieke bezoekers. Het aantal abonnees op [de digitale nieuwsbrief](#) van de bibliotheek bedroeg 7.500. Verder had de bibliotheek 3.000 volgers op [Facebook](#) en 700 op [Twitter/X](#).

Artikelen over de Bibliotheek Veldhoven verschenen regelmatig in de lokale en regionale dag- en weekbladen. Zo publiceerde het Veldhovens Weekblad wekelijks een agendapagina van de bibliotheek. Bezoekers van de Bibliotheek Veldhoven werden in de front office onder meer via affiches, flyers, folders, brochures, banners, displays en narrowcasting op de hoogte gesteld van nieuws en activiteiten.

Campagnes

Wat betreft publiciteitscampagnes, behaalde de Bibliotheek Veldhoven in 2023 een mooi resultaat bij de Rabo(bank) ClubSupport campagne. Met een bedrag van € 2.273,- stond de bibliotheek zelfs op de eerste plaats van alle clubs, organisaties en verenigingen in Eindhoven, Veldhoven en Wintelre waarop gestemd kon worden.

In 2023 is de vernieuwde landelijke, huisstijl doorgevoerd in de vormgeving van de diverse kanalen en middelen. Ook is een start gemaakt met de inventarisatie van een intranet-oplossing voor de bibliotheekmedewerkers.

Verder werd aandacht besteed aan het nieuwe aanbod van het DigiTaalhuis op het gebied van digitale zorg. Hiervoor werden onder meer affiches, flyers, websiteberichten, persberichten en narrowcasting beelden gemaakt en verspreid.

Ook werden nieuwe flyers ontwikkeld voor de dienstverlening 'Bibliotheek aan huis' en de informatieve flyer 'Leren lezen met plezier' voor ouders met tips vanuit de afdeling Jeugd en onderwijs.

Samen Groeien

In 2023 is de Bibliotheek Veldhoven gestart met het traject 'Samen Groeien'. Hiermee wordt in Brabant invulling gegeven aan de landelijke opgave om als bibliotheken te groeien van 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers. Op basis van de segmentatietool 'Whize' werden per bibliotheek en gemeente de meest kansrijke klantenprofielen vastgesteld om deze groei te realiseren. Het traject wordt begeleid door Cubiss, de provinciale serviceorganisatie van bibliotheken. In 2023 zijn twee kansrijke doelgroepen gekozen door medewerkers van diverse afdelingen, waarmee zij in 2024 verder aan de slag gaan.

Storytelling

In het kader van het vijfjarig jubileum van het DigiTaalhuis verscheen in 2023 tien keer de rubriek 'Verhalen uit het DigiTaalhuis' in het Veldhovens Weekblad. Hierin vertelden deelnemers en vrijwilligers wat het DigiTaalhuis voor hen heeft betekend. De verhalen werden ook gepubliceerd op [de website](#), social media en in de nieuwsbrief van de bibliotheek. Verder verschenen de foto's van de geïnterviewden op affiches en narrowcasting-schermen van de bibliotheek. De rubriek werd volgens de eindredacteur van het Veldhovens Weekblad zeer gewaardeerd door de lezers, de verhalen leverden ambassadeurs op van het DigiTaalhuis en de Bibliotheek Veldhoven. Het verhaal van één van hen, de 90-jarige rijinstructeur Cor van den Wildenberg, werd ook opgepikt door Omroep Brabant.

Organisatie en samenwerking

Op 31 december 2023 waren er 23 medewerkers (12,9 fte) in dienst bij de Bibliotheek Veldhoven. Daarnaast waren 7 vrijwilligers actief voor de Bibliotheek aan huis, 6 vrijwilligers voor de kastcontrole, 7 vrijwilligers als gastvrouw/gastheer, 5 vrijwilligers voor het Informatiepunt Digitale Overheid en 2 algemeen ondersteunende vrijwilligers voor diverse werkzaamheden in de bibliotheek. Vrijwilligers voor het DigiTaalhuis Veldhoven (ruim 100) worden via Cordaad Welzijn ingezet.

De activiteiten die de Bibliotheek Veldhoven in 2023 organiseerde kwamen vrijwel allemaal tot stand door samenwerking met lokale en regionale organisaties, verenigingen en individuen. Deze wisten de bibliotheek te vinden, maar ook andersom ging de bibliotheek proactief op zoek naar initiatieven die een bijdrage leveren aan haar doelstellingen.

Op MT- en specialistenniveau vond regelmatig afstemming plaats tussen de Veldhovense culturele en maatschappelijke instellingen. Vooral met Theater de Schalm en met Museum 't Oude Slot was er samenwerking op het gebied van programmering en ruimtegebruik. De eerste stappen om de samenwerking te intensiveren onder de vlag 'Vier Veldhoven' zijn gezet. Zo zijn er voorbereidingen getroffen voor een website, huisstijl en programmering.

De directie van de bibliotheek vertegenwoordigt de vier culturele instellingen in het Centrum Ontwikkelings-Programma (COPr). Ook hebben de vier culturele instellingen de Veldhovense Cultuurprijs uitgereikt en wel aan Bert Alessie, die in 2023 zijn 50-jarig jubileum als dirigent mocht vieren.

Binnen de directies van de Zuidoost-Brabantse Bibliotheken was intercollegiaal

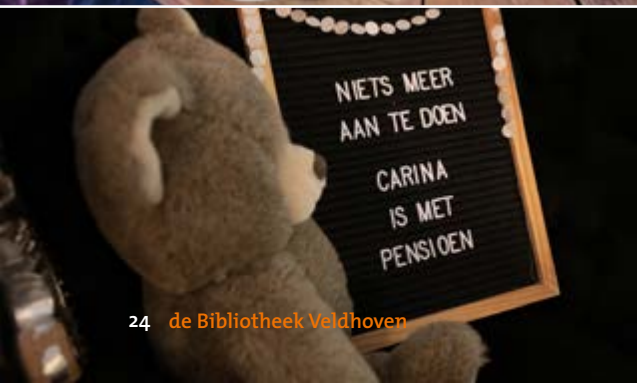
overleg, waarbij thema's als één gezamenlijk bibliotheekstelsel, aanpak laaggeletterdheid (Leesoffensief Brabant) en bibliotheekontwikkelingen aan de orde kwamen. Het project 'De Bibliotheek van de Toekomst' is in 2023 verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Zo is er gewerkt aan een Pop-up bibliotheek en een Boekbot. Deze producten en diensten zijn tijdens de Dutch Design Week bij de Bibliotheek Eindhoven gezamenlijk gepresenteerd.

Een andere regionale samenwerking is het project 'Van Alle Talen Thuis', dat in dit jaarverslag verder is toegelicht onder 'Jeugd en onderwijs'. Het project is ontstaan door samenwerking tussen het regionale directieoverleg van bibliotheken, de regionale onderwijsinstellingen en ASML.

Op provinciaal niveau nam de Bibliotheek Veldhoven onder meer deel aan het directieoverleg van de Brabantse Netwerk Bibliotheek

(BNB) en het vakberaad jeugd. Binnen de BNB is de netwerkgenda leidend en wordt deze uitgevoerd door projectgroepen. De directie van de Bibliotheek Veldhoven maakt deel uit van de projectgroep Branding. Deze projectgroep heeft onder meer zorg gedragen voor de Brabantbrede promotie van de Informatiepunten Digitale Overheid en het ondersteunen van de bibliotheken bij de invoering van de nieuwe huisstijl.

Naast bovenstaande, min of meer reguliere activiteiten, heeft 2023 voor de directie ook in het teken gestaan van een onderzoek door Berenschot. De opdracht van de gemeente Veldhoven aan Berenschot was om een visie te ontwikkelen op een volwaardige bibliotheekvoorziening voor Veldhoven en adviesscenario's te ontwikkelen. De bibliotheek werd betrokken bij dit onderzoek, met name in de analysefase.

Colofon

Redactie:

de Bibliotheek Veldhoven

Vormgeving:

Karbeel Reclame & Publicaties

Fotografie:

de Bibliotheek Veldhoven

Anne Verhoef

Brigit Strijbos

L-Mount media

Willem Binnendijk

